

## VOORAFGAANDE NOTA.

---

De teksten die in dit boek zijn opgenomen verschijnen in hun oorspronkelijken vorm. Wij hebben er hoegenaamd niets aan veranderd, en zelfs taalfouten hebben wij ongewijzigd gelaten. Slechts enkele zetfoutjes, die klaarblijkelijk aan de verstrooidheid van den afschrijver te wijten zijn, hebben wij verbeterd.

### **Manifest aan het Vlaamsche Volk, uitgegeven door den Raad van Vlaanderen, bij zijn stichting, op 4<sup>n</sup> Februari 1917.**

Op 4<sup>n</sup> Februari vergaderden voor de eerste maal, in het *Vlaamsch Huis* te Brussel, de voorstanders van het activisme.

Deze algemeene vergadering, Vlaamsche Nationale Landdag geheeten, stelde 46 afgevaardigden aan om den Raad van Vlaanderen te vormen (Zie Bijvoegsel, fac-simile van het verslag dezer zitting). Het manifest dat wij hier overdrukken werd door voornoemde vergadering opgesteld, doch tevens werd besloten het te doen uitgaan van den Raad van Vlaanderen.

Het stuk bevat een geschiedkundig overzicht van den oorsprong van het activisme, een oproep tot het Vlaamsche Volk, een verslag van de Reis naar Berlijn, en het ontwerp van een economisch programma.

### **De Raad van Vlaanderen aan het Vlaamsche volk.**

Toen in 1914 de oorlog over ons land uitbrak, sloegen alle Belgen de handen ineen en zwoeren plechtig, alle partij- en taaltwisten te laten rusten en den godsvrede te bewaren, zoolang het vaderland niet bevrijd was van den overweldiger. Die overeenkomst was, eilaas! van korten duur.

Aldra gingen van antivlaamsche zijde onrustbarende geruchten op voor de toekomst van het Vlaamsche volk. De overgave van Antwerpen gaf aanleiding tot de kwaadwilligste aanvallen tegen alomgeachte stadsbestuurders, ja, tegen al de Vlaamschgezinden. Een Waalsch volksvertegenwoordiger wendde zich tot de bezettende overheid, om te vragen dat het Fransch alleen als officieele taal zou gelden in België. In den vreemde werd beweerd dat de Vlamingen stredden voor de Latijnsche kultuur. Na den oorlog zou van het Vlaamsch geen spraak meer zijn en het België van morgen zou Fransch zijn of ondergaan.

De godsvrede was verbroken.

Deze bedreigingen lokten natuurlijk krachtig verzet uit bij de Vlamingen, die in een België, dat hersteld zou worden op de grondvesten eener nog scherpere verfranschingspolitiek als tot heden gevolgd werd, alle hoop op heropheuring van het Vlaamsche volk zagen verzwinden.

Het antwoord klonk hoogartig : « Vechten en zwijgen ! »

Ten aanzien van deze dreigende toekomst, verzochten de leiders der Vlaamsche Beweging herhaaldelijk om een geruststellend woord vanwege de Belgische regeering.

Twee voormannen, die aandrongen, werden afgesteld, terwijl de belagers en verdrukkers van ons volk ongestraft hunnen strijd tegen dezès bestaan mochten voortzetten. Zulke houding dwong de Vlaamschgezinden tot een krachtdadiger optreden. Zij zochten aansluiting bij elkander en er werd uitgezien naar eene vertegenwoordigende leiding.

Op Zondag 4 Februari jl. werd te Brussel een plechtige nationale Vlaamsche Landdag gehouden, waaraan 250 vooraanstaande Vlamingen van alle gezindheden en richtingen deelnamen. De vergadering besloot, na eene grondige bespreking, een manifest de wereld in te zenden met het oog op de toekomstige vredeskongres en inhoudende den krachtigen eisch naar rechtsherstel en stellige waarborgen voor de toekomst van Vlaanderen.

Onder de benaming van Raad van Vlaanderen werd een organisme gevormd, dat alle vraagstukken van politiek, maatschappelijken en ekonomischen aard, van onmiddellijk en toekomstig belang, zal onderzoeken en oplossen.

Hieronder geven wij het manifest :

### Aan het Vlaamsche volk

» De vrede is trots alles in aantocht.

» Op het vredesaanbod van Duitschland, op 12 December 1916 verschenen, is de vredesnota van President Wilson gevolgd en hebben onzijdige Staten als Zwitserland en de Skandinavische Rijken hunne instemming daarmee betuigt. Het geteisterde Europa herademt even, en hoe afwijzend in den vorm ook de Ententemachten en het verscherpen van den strijd op het vredesaanbod hebben geantwoord, de zucht naar vrede, die met den dag sterker wordt bij alle volkeren, zal straks onweerstaanbaar blijken.

» In naam der menselijkheid en der beschaving zetten wij de Vlaamsche bevolking van België aan zich eendrachtig bij deze vredesbeweging aan te sluiten. Er is bloed genoeg vergoten. Het beschaafde Europa pleegt zelfmoord. De stem van het mensche-lijk geweten verheft zich tegen deze uitmoording van volkeren, die in den grond allen broeders zijn. Ons land gaat haast drie jaar gebukt onder de rampen des oorlogs. Onze handel ligt stil, onze nijverheid is verlamd, de geestelijke krachten van ons volk zijn met onvruchtbaarheid geslagen. De booze hertstochten benevelen de stem van het gezond verstand en van het zedelijk gevoel. Wij zien de moeders schreien om hun zoons, de kinderen om hun vader, de vrouwen om hun echtgenoot. In Gods tempelen bidden zij, opdat God den vrede zenden zou op aarde aan allen die zijn van goeden wil.

» Maar zal al het lijden dat wij hebben doorstaan, zullen al de opofferingen die het Vlaamsche volk zich voor België heeft getroost, vruchteloos zijn ? Zal het bloed onzer Vlaamsche helden, die 80 t. h. van het Belgisch leger uitmaken, te vergeefs voor hun geliefd Vlaanderen hebben gevloeid ? Zullen de Vlamingen zoowel na als vóór den oorlog in hun eigen vaderland als burgers van tweede klasse behandeld worden ! Zullen de belangen van Vlaanderen nog langer aan die van Wallonië opgeofferd ! Zal Wallonië nog altijd de zuigpomp blijven, die de beste krachten van Vlaanderen opzuigt ?

» Neen, een België waarin de Vlamingen de verdrukte en verongelijkte verwor-pelingen zijn, mag niet hersteld !

» Tot het oude België met zijn traditioneele politiek van ontvlaamsching kan niet worden teruggekeerd. De statu quo ante mag niet hersteld!

» Echte vaderlanders zijn degenen, die met het oog op den aanstaanden vrede en het mogelijk herstel van België, de belangen van Vlaanderen verdedigen want van een vaderland in den goeden zin van 't woord, kan voor de Vlamingen alleen dan sprake zijn, wanneer het Vlaamsche volk daarin zijn recht, zijn volle recht verwerft.

» Indien het, zooals men verzekert, in dezen oorlog gaat om het beginsel der nationaliteiten en het bestaan der kleine volkeren, hebben wij het recht en den plicht voor het aanschijn der wereld voor onze sedert bijna honderd jaren verdruchte Vlaamsche nationaliteit en ons miskend Vlaamsch volk alsook voor onze diep verdruchte broeders uit Fransch-Vlaanderen op te treden.

» Ten voordeele van onze houding steunen wij ten andere op de verklaringen, door de twee oorlogvoerende machtgroepen afgelegd.

» De Entente bevestigt te strijden voor een reorganisatie van Europa, gewaarborgd door een vast regiem, dat gegrond is op de vrijheid der kleine volkeren en den eerbied voor de rechten der nationaliteiten, op volkomen zekerheid en vrijheid der economische ontwikkeling, die alle volkeren, zoo groote als kleine, behoort. Zij verklaart heershaaldelijk, dat geen vrede mogelijk is, zoolang niet het herstel van de geschonden rechten en vrijheden, het beginsel der nationaliteiten en het vrije bestaan der kleine volkeren verzekerd zijn.

» In volkomen overeenstemming daarmee heeft de Rijkskanselier zich plechtig tegenover de wereld verbonden in zijn rede van 5 April 1916 en in zijn jongste rede bevestigd :

« Duitschland kan den lang verdruchten Vlaamschen volksstam niet weer aan de verfransching prijsgeeven, maar zal hem een gezonde, breede, met zijnen rijken aanleg strokende ontwikkeling, met zijne Nederlandsche taal en eigenaardigheid tot grondslag verzekeren ».

» En President Wilson in zijne vredesnota zegt even uitdrukkelijk :

« Het volk en de regeering der Vereenigde Staten hebben aan de maatregelen, die in de toekomst den vrede der wereld zullen vrijwaren, een even dringend en onmiddellijk belang als de nu aan den oorlog deelnemende regeeringen. Hun belang aan de maatregelen die moeten genomen worden om de kleine en zwakke volkeren der wereld voor de gevaren van het toebrengen van onrecht en verongelijking te beschermen, zijn evenzoo levendig als brandend, als dat van om het even welk ander volk of andere regeering. Het Amerikaansche volk en de regeering zijn bereid, ja, zij zien zich daartoe gedwongen, na het einde van den oorlog tot het bereiken van dit doel met alle hun ten dienst staanden invloed en middelen mede te werken ».

» Ons steunende op de voorgaande verklaringen, zeggen wij: Er is geen statu quo ante, geen terugkeer tot den vroegeren wantoestand mogelijk; nu of nooit moeten de Vlamingen hunne nationale bevrijding verwerven.

» De werkelijke erkenning der nationale rechten der Vlamingen is door de bezettende macht in overeenstemming met bovenstaande verklaringen van de Entente, den Rijkskanselier en President Wilson reeds begonnen. Al de maatregelen, in deze richting door de bezettende macht genomen, zijn getroffen op grond van de Belgische wetgeving en van het internationaal recht, vastgelegd in de besluiten van de Haagsche Konventie door de Belgische wet van 25 Mei 1910 ook voor België bindend verklaard en zijn dus ten volle rechtsgeldig.

» Wij eischen dat spijs alle tegenkantingen en bedreigingen van anti-Vlaamsche zijde hier of buiten het land zelf nog tijdens den oorlog geuit, die rechtvaardige en

wettige maatregelen en die nationale rechten op het aanstaande vredeskongres zullen erkend en gewaarborgd worden.

» Wij eischen verder dat de bestuurlijke scheiding, waarmee een begin werd gemaakt met de splitsing van het ministerie van Kunsten en Wetenschappen, zoo snel mogelijk in haar geheel worde doorgedreven door de splitsing van alle ministeriën en besturen.

» Wat het geweld der wapenen over het lot van ons vaderland zal beslissen, kunnen wij noch voorzien, noch voorspellen, maar wij verzetten ons beslist tegen het drijven der imperialisten uit Le Havre, die vreemd grondgebied, waaronder onzijdig en onafhankelijk land zooals Nederland en Luxemburg, willen annexeren.

» Maar wat de nationale rechten van het Vlaamsche volk betreft, kunnen en moeten wij klaar en duidelijk onze eischen te kennen geven, te meer daar wij de vervulling daarvan van beide oorlogvoerende partijen volgens de uitgesproken beloften mogen verwachten. Daarom eischen wij, dat bij de internationale regeling van de politieke verhoudingen der Europeesche Staten in het aanstaande vredesverdrag zouden vastgelegd en gewaarborgd worden : al de maatregelen, die moeten leiden tot de volledige ontplooiing in eigen taal van onze Vlaamsche nationaliteit.

» Wij mogen niet langer gedoogen dat de Belgische Staat, met alle machtmiddelen waarover een Staat beschikt, het er op toelegt het Vlaamsche volk van zijne moedertaal te berooven en het te verfranschen. En daar ambtelijke invloedrijke kringen in Le Havre voortdurend dreigen na den oorlog het Vlaamsche volk te willen vernietigen, moeten wij vaste zekerheid en sterke waarborgen eischen tegen dezen misdadigen toeleeg op onze Vlaamsche nationaliteit beraamd.

» Bewust van den vaderlandschen plicht die op ons rust op te komen voor het recht van Vlaanderen, onze moeder, eischen de Vlamingen, vergaderd in Vlaamschen nationalen Landdag te Brussel, den 4 Februari 1917, alle waarborgen die aan Vlaanderen zijne volledige nationale ontwikkeling en welvaart in zijn eigen taal en naar zijn eigen wezen verzekeren :

» Benoemen in hun schoot den Raad van Vlaanderen en gelasten hem als maatregelen van onmiddellijke toepassing :

Dit manifest te verspreiden onder het Vlaamsche volk;

De Vlaamsche eischen ter kennis te brengen van de neutrale en oorlogvoerende machten;

De noodige stappen aan te wenden, opdat op de aanstaande vredeskongres de vertegenwoordigers van het Vlaamsche Volk gehoor vinden en de rechten van het Vlaamsche Volk erkend worden;

» In eendracht machtig, worde Vlaanderen groot, met de hulpe Gods.

Namens de Vlaamschen Nationalen Landdag :

DE RAAD VAN VLAANDEREN.

4 Februari 1917.»

\*  
\* \*  
\*

Om de besluiten en wenschen, in het manifest vervat, bekend te maken bij de macht waarmee het vooralsnog mogelijk was te onderhandelen en die trouwens den Raad van Vlaanderen om nadere verklaring van het stuk verzocht had, werd eene afvaardiging benoemd, bestaande uit de Heeren :

D<sup>r</sup> Aug. BORMS, bestuurder in het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen, Antwerpen;

D<sup>r</sup> Pieter TACK, algemeen bestuurder van het Hooger Onderwijs en hoogleeraar te Gent;

D<sup>r</sup> DUMON, geneesheer te Brugge;

Prof. LAMBRICHTS, leeraar te Brussel;

D<sup>r</sup> J. VAN DEN BROECK, advocaat te Antwerpen;

D<sup>r</sup> VERHEES, bestuurder in het Ministerie van Arbeid en Nijverheid, Brussel;

Prof. D<sup>r</sup> T. VERNIEUWE, hoogleraar, algemeen bestuurder van den Tuinbouwdienst, te Brussel.

Op 3 Maart ging deze afvaardiging, in volle vrijheid en bewust van hare verantwoordelijkheid tegenover het Vlaamsche Volk, naar Berlijn en werd er officiëel door den Rijkskanselier ontvangen. De woordvoerder van de afvaardiging legde het Vlaamsch aktivistisch programma bloot, dat de autonomie voor Vlaanderen op den grondslag der Nederlandsche taal en kultuur behelst, en legde bijzonder nadruk op het onwrikbaar voornemen van de Vlamingen, hun zelfbeschikkingsrecht op politiek, kultureel en ekonomisch gebied, tegenover welke mogendheid ook, te willen handhaven. Hij herinnerde aan de rede van den Rijkskanselier op 5 April 1916 en aan de tot dusver genomen lofwaardige maatregelen van den Generaal-Gouverneur, en verzocht dat deze maatregelen, die op de basis van de internationale rechtsbepalingen gesteund zijn, door de vredeskonferentie zullen erkend en gewaarborgd worden.

De Rijkskanselier antwoordde :

« Mijne Heeren,

» Ik heb gaarne uwe vraag om een persoonlijk onderhoud ingewilligd. Ik heet U hartelijk welkom in de hoofstad van het Deutsche Rijk, als vertegenwoordigers van een met ons door bloed en taal nauw verwant volk, waarmede ons tijdens het hoogtepunt der Germaansche beschaving nauwe banden vereenigd hebben in politiek, kultureel en ekonomisch opzicht. Ik moet slechts de namen Augsburg en Antwerpen, Neurenberg en Brugge noemen, en in ons allen ontwaakt uit den slaap van vervlogen tijden het bewustzijn van een verwantschap en een gemeenschappelijk bestaan welke beide volken verbinden. De woorden van vertrouwen die gij zooeven gesproken hebt, vinden daarom in mij, en ik geloof wel, in ieder Duitscher, hartelijken weerklank.

» Het Vlaamsche Volk moest eeuwenlang wegen bewandelen, welke het verder van ons voerden en waarvan hun stambewuste dichters en denkers zeggen dat het lijdenswegen waren. Heden beschikt God, dat midden den bloedigen strijd, Duitschers en Vlamingen bewust werden, dat ons in den strijd tegen het naar voren dringen van het Romanendom dezelfde wegen tot dezelfde doeleinden moeten voeren.

» Wij hebben nog veel te strijden en te werken. Dat mag en zal mij nochtans niet hinderen U thans reeds de hand tot vriendschappelijk arbeiden te reiken.

» Zijne Majesteit de Keizer waaraan ik kennis gegeven heb van uw wensch om met de regeering in verbinding te komen, heeft met oprecht medelijden voor het lot van het Vlaamsche Volk zijn wil te kennen gegeven, de rechtvaardige door U geuite wenschen, voor zoover de oorlogstoestand en de militaire noodwendigheden zulks toelaten, te vervullen.

» In uitvoering van dit bevel van Zijne Majesteit, heb ik U het volgende mede te deelen : De heer Gouverneur-Generaal heeft reeds lang in overeenstemming met de woorden, die ik in April van het vorige jaar in den Rijksdag uitgesproken heb, voorbereidende maatregelen overwogen en getroffen, die tot doel hebben, aan het Vlaamsche Volk de tot nog toe beloofde mogelijkheid voor vrije kultureele en ekonomische ontwikkeling te schenken om daarmede den grondslag te leggen voor die zelfstandigheid, welke het hoopt te verwerven, maar op eigen kracht moeilijk bereiken kan. Ik verklaar mij daartoe eens met den Gouverneur-Generaal, wanneer ik U verzeker dat deze politiek, welke gelijk U zelf aangevoerd hebt, met de grondbeginselen van het internationaal recht overeenstemt, met kracht zal voortgezet worden, en dat

nog tijdens de bezetting het doel van de volledige bestuurlijke scheiding moet verwezenlijkt worden, gelijk het overigens in beide deelen van België geëischt werd. De taalgrens moet zoodra mogelijk de grensscheiding worden tusschen twee onder het bevel van den Gouverneur-Generaal vereenigde, maar goed gescheiden bestuurlijke gebieden. Het gemeenschappelijk werken der Duitsche overheden met de vertegenwoordigers van het Vlaamsche Volk zal ons toelaten dat doel te bereiken.

» De moeilijkheden zijn niet klein. Maar ik weet dat zij kunnen overwonnen worden wanneer al de mannen onder de Vlamingen, die in diep plichtsgevoel erkend hebben, welke plichten de vaderlandsliefde in dezen beslissenden tijd eischt, onbaatzuchtig medewerken.

» Dat de Vlamingen uit hun eigen bewust geworden zijn van dezen plicht, bewijst mij het door U op 4 Februari genomen besluit. Ik groet uwe eenheid als de beste verzekering voor het gelukken van ons ondernemen. Gaarne zullen wij ook met den Raad van Vlaanderen de middelen bespreken die ons tot het nagestreefde doel zullen leiden.

» Het Duitsche Rijk zal bij de vredesonderhandelingen en na den vrede al het mogelijke doen, wat kan dienen om de vrije ontwikkeling van het Vlaamsche Volk te eischen en te waarborgen.

» Draagt deze verzekeringen mede naar uw schoon vaderland en zegt aan de zonen van Moeder Vlaanderen dat wij, Duitschers, vast besloten zijn, het onze te doen, opdat zij na nood en oorlog in nieuwen bloei moge opwassen. »

\* \* \*

In den loop van verdere besprekingen werd door de afvaardiging de vraag van het wegvoeren der werkeloozen opgeworpen en den wensch uitgesproken dat al de personen, die uit België als werkeloozen weggevoerd werden, naar hunne haardsteden zouden mogen terugkeeren.

Aan de afvaardiging werd de verklaring gegeven, dat zij zeker mocht zijn van een welwillend onderzoek van de kwestie en dat met haar wenschen zou rekening gehouden worden, voor zoover de omstandigheden het eenigszins toelaten.

In afwachting dat de Raad van Vlaanderen in deze zaak volkomen voldoening krijgje, gelast hij zich met de noodige stappen, om de niet-werkeloozen, die bij vergissing weggevoerd werden, vrij te maken. Zoo nog geen bevredigende uitslagen bereikt zijn, dan is dit te wijten aan omstandigheden waaraan den Raad vreemd is. Maar geen moeilijkheid, van welken aard ook zal hem die zaak doen opgeven. Het gedane kwaad moet hersteld. De onrechtmatig opgeëischten zullen aan hunne geliefden teruggeschonken worden. Wie zulke familieleden in Duitschland heeft, wende zich tot den *Raad van Vlaanderen*, Belliardstraat, 41, te Brussel.

\* \* \*

Sinds de omwenteling van 1830 werden de Vlamingen in hun eigen land door de opeenvolgende regeeringen, door hunne eigene vertegenwoordigers als verschoppelingen behandeld. Tegenover hen werd het gezag meestal tot partijpolitieke doeleinden misbruikt en verlaagd. Hoogstdringende hervormingen op kultureel, maatschappelijk en economisch gebied werden veronachtzaamd, zoodanig, dat na 85 jaar zoogezegde onafhankelijkheid, onze mindere standen niet in staat zijn, zich een menschenwaardig bestaan te verzekeren, en dat onze arbeiders, in hunne groote meerderheid, den verla-

genden naam van « coolies van West-Europa » verworven hebben. **Een zesde onzer geheele Vlaamsche bevolking kan niet leven zonder den steun der openbare of bijzondere weldadigheid !**

En dat is het volk, dat eeuwenlang rijk en machtig, geleerd en geëerd was als geen ander ! Voorwaar, er ligt een afgrond tusschen de Vlaamsche gemeentenaren en de Vlamingen van het onafhankelijk België !

In ekonomisch opzicht werd in België een warboel geschapen, waarvan de kwade gevolgen bijna uitsluitend op het Vlaamsche Land drukken. Hier is het volksonderwijs verachtend en ontoereikend. Vakonderwijs bestaat omtrent niet. Landbouw en nijverheid werden veeleer op vreemde dan op eigen noodwendigheden ingericht en op de meest ongerijmde wijze uitgebaat. De haast volkomen werkeloosheid der openbare besturen in zake voorlichting van den landbouwersstand heeft voor gevolg, dat onze akkers, vergeleken bij die van Denemarken en Duitschland bijvoorbeeld, tien, ja twintigmaal te weinig opleveren, en dat duizende landbouwers zich ieder jaar, in het Walenland of in den vreemde, moeten gaan afbeulen, om het tekort voor het levensonderhoud van hun gezin te gaan aanvullen. Bij zekere naburen wordt het geringste bodemplekje vruchtbaar gemaakt; hier blijven duizende hektaren grond braak liggen. Onze nijverheid levert halffabrikaat aan den vreemde, die ons dezelfde zaken, maar afgewerkt terugstuurt; dit beteekent voor ons volk, alleen het werkloon berekend, een jaarlijksch verlies van honderden millioenen franken. Daarbij komt nog, dat vreemde werkkrachten in Vlaanderen de best betaalde plaatsen in handel en nijverheid bekleeden, terwijl jaarlijks honderde Vlamingen over den wijden oceaan moeten uitwijken, daar zij in hun vaderland geen middelen van bestaan vinden.

In andere landen, bijvoorbeeld in Duitschland, wordt het krediet, het bankwezen in ruime mate aangewend tot schepping van bewonderenswaardige industriële toerusting en werkdadige ondersteuning van nijverheid en scheepvaart. Hier zien wij onze oudste kapitaalinstelling, die opgericht werd met het doel, de Belgische nijverheid op te beuren, hare filialen verbieden hun krediet voor deze nijverheid te openen ! Het bouwen eener eigene handelsmarine boezemt hier alleen belang in aan eenige theoretici : onze handelaars en nijveraars, even als onze financieel, schijnen er den brui om te geven.

Bovendien zien wij de schatten van onzen Kempischen ondergrond, die op **50 milliarden fr.** berekend worden, door de laakbare onbedachtzaamheid onzer regering — om eene verzachte uitdrukking te gebruiken — grootendeels in de handen van vreemde kapitalisten overgeleverd !

Dit alles zijn feiten, die door jubelkantaten en plechtige gelegenheidsredevoeringen niet kunnen ongedaan gemaakt worden. Het zijn zoovele bewijzen van schreeuwende wantoestanden, die desnoods met geweld dienen uitgeroeid.

Want ondanks alles is ons volk kerngezond gebleven en draagt in zich de kracht, om zelfstandig te groeien en zijn vroegeren luister te herwinnen, als het goed opgeleid en gesteund wordt.

Dit hebben de stichters van den Raad van Vlaanderen begrepen en dezès optreden in de huidige omstandigheden is niets anders dan een noodgedwongen voorgaan op den weg der herwording van ons volk.

Het aanneemen van de Vlaamsche Hoogeschool te Gent uit de handen van de bezettende macht, was voor de Vlaamschgezinden een eerste stap op dien weg. De stichting van den Raad van Vlaanderen, de afvaardiging naar Berlijn en de eisch om volledige bestuurlijke scheiding die den Vlamingen de mogelijkheid verschaft, hun volkshuishouden zelf te beredderen, zijn reeds een groote vooruitgang.

De Raad van Vlaanderen beschouwt evenwel de bestuurlijke scheiding niet als bekroning van de Vlaamsche Beweging. Deze is immers geen loutere taalstrijd, wel een strijd om den broode en om voorspoed voor het Vlaamsche volk op eigen bodem.

In een zuiver Vlaamsche Staatsinrichting zal de economische waarde onzer taal natuurlijk in hooge mate stijgen. Maar het Vlaamsche volk zelf zal slechts in aanzien winnen, als al de economische factoren van zijn land te zijnen voordeele uitgebaat worden.

Als gevolg van al het voorgaande, heeft de Raad van Vlaanderen het volgend beknopt economisch programma opgesteld en is reeds ijverig bemoeid met de oplossing van de vraagstukken van onmiddellijk belang die er op voorkomen. Wij laten dit programma, dat natuurlijk voor uitbreiding vatbaar is, volgen.

### **Beknopt economisch programma van den Raad van Vlaanderen.**

1. **Verschaffing van werkgelegenheid voor het volk.** Te dien einde moet de nijverheid opgebeurd, de weggevoerde machienen teruggeëischt, grondstoffen ingevoerd, afzetgebied gezocht, in- en uitvoer vergemakkelijkt, nieuwe verkeerswegen aangelegd, de oude verbeterd, de spoorwegtarieven en vaartrechten verminderd, enz.

2. **Bevruchting, uitbreiding en uitbating in volksgezinden geest van alle economische factoren van het Vlaamsche land.** Handel en nijverheid in het algemeen, Kempisch kolenbekken, steenbakkerijen, zeewezen, scheepsbouw, zeevischerij, landbouw, textielnijverheid en huisnijverheid. Schepping en bevordering van groot-nijverheid en groot-kapitaal op Vlaamschen grondslag.

3. **Vorbereiding eener onafhankelijke toekomst voor onze Vlaamsche kinderen** door middel van een degelijk vak-, nijverheids- en kunstonderwijs.

4. **Het nemen van alle maatregelen die de openbare gezondheid moeten bevorderen.** Deze wordt op de eerste plaats gebaat door degelijk onderwijs, hooger loonen en ruime, luchtige woningen.

5. **Verbetering en doelmatige toepassing van de wetten tot bescherming der arbeiders. Verzekeringsplicht met grootere voordeelen dan vroeger.**

6. **Betere regeling van de beschikbare landbouw- en bouwgronden en het aanleggen van tuinsteden.** Bestrijding van het misbruik van het eigendom. Voordeeligere uitbating van den bodem. Regeling van het pacht- en huurstelsel voor pachthoeven en landerijen;

7. **Uitbreiding en aanpassing van het landbouwkrediet en het klein krediet in het algemeen.**

8. **Invoering van de klimmende belasting op het inkomen en van de vermogensbelasting op volksgezinden voet.**

9. **Behartiging der belangen van den Middenstand.**

Enz., enz.

De Raad van Vlaanderen draagt in zich de vaste overtuiging, dat hij, voor de verwezenlijking van zijn programma, mag rekenen op den steun van alle Vlamingen, voor wie de onbelemmerde ontplooiing van de Vlaamsche volkskracht en het welzijn van hun stam het hoogste doel is.

« De huidige Vlaamsche Beweging steunt op rotsvaste rechtsgronden; zij moet en zal zegevieren ! » zoo spreekt een beroemd Belgisch rechtsgeleerde en leeraar in het internationaal recht.

Door zulk oordeel gesterkt en betrouwend op God, laatste toevlucht der verdrukten en misdeelden, gaan wij blijgemoed den beslissenden kamp tegemoet, die Vlaanderen zal bevrijden van alle vreemde overheersching of voorgdijschap.

Namens den Raad van Vlaanderen :  
HET BESTUUR.



Bewijsstukken voor de geschiedenis van den oorlog in België

---

# Het Archief

van den

# Raad van Vlaanderen

Uitgegeven door den

## Nationalen Bond voor de Belgische Eenheid



BRUSSEL

Drakkerij Oud-Huis Th. DEWARICHET  
16, Wilde-Woudstraat

Uitgever H. LAMERTIN  
1, Coudenbergstraat

1929